

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กวี จรรยาโรจน์, หลวง, เป็ลื่อง น นคร และคนอื่น ๆ, ประวัติการศึกษา
กับประวัติพัฒนาการศึกษาและการศึกษาแห่งประเทศไทย พระนคร :
 ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๐๐.

เกรียง กীরติกร, โรงเรียนประถมศึกษากาญจนาภิวัตน์ พิมพ์ครั้งที่ ๒. ธนบุรี :
 โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา (แผนกการพิมพ์), ๒๕๑๑,

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๓๓/๒๕๐๒ เรื่องให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาสําหรับ
 โรงเรียนปรับปรุง ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๒.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๗๒/๒๕๐๑ เรื่องให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับ
 โรงเรียนปรับปรุง ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๑๑๐/๒๕๔๑ เรื่องให้ใช้หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา
 ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๑.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๑๕๕/๒๕๔๕ เรื่องการสอบไล่ชั้นประถมศึกษาใน
 โรงเรียนประชาบาลและเทศบาล ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๒๗๑/๒๕๔๘ เรื่องให้ใช้หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา
 ฉบับพุทธศักราช ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๓๕๕/๒๕๔๘ เรื่องให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับ
 พุทธศักราช ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๔๐๔/๒๕๐๓ เรื่องให้ใช้หลักสูตรประโยคประถม
 ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๓.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๔๐๕/๒๕๐๓ เรื่องให้ใช้หลักสูตรประโยคประถม
 ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๓.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๔๓๖/๒๕๐๓ เรื่องให้ให้หลักสูตรประโยคมัธยม
ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๓.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๔๓๗/๒๕๐๓ เรื่องให้ให้หลักสูตรประโยคมัธยม
ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๓.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๓๔๗/๒๕๑๓ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนิน
งานปรับปรุงหลักสูตร ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๑๓.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๑๘๘/๒๕๑๖ เรื่องเปลี่ยนแปลงอัตราเวลาเรียน
ในหลักสูตรประโยคประถมศึกษาก่อน พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่ ๔
เมษายน ๒๕๑๖.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๑๘๙/๒๕๑๖ เรื่องเปลี่ยนแปลงอัตราเวลาเรียน
ในหลักสูตรประโยคประถมศึกษาก่อน พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่
๔ เมษายน ๒๕๑๖.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.๑๙๐/๒๕๑๖ เรื่องเปลี่ยนแปลงอัตราเวลาเรียน
ในหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ลงวันที่ ๔
เมษายน ๒๕๑๖.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ส.๑๐๑/๒๕๕๑ เรื่องให้ให้หลักสูตรประถมศึกษา ลง
วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ส.๘/๒๕๕๓ เรื่องให้ให้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ส.๘/๒๕๕๓ เรื่องให้ให้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓.

โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม, ฝ่ายวิชาการ, คำอธิบายราย
วิชาหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนมัธยมแบบประสม
พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ คมส., ๒๕๑๗.

จรรยา วงศ์สายัณห์ และ หลวงสวัสดิศาสตราศรพูนี, ความเป็นมาของหลักสูตร
สามัญศึกษา เอกสารชุดการพัฒนาการศึกษา โครงการพัฒนาการศึกษา
พระนคร : โรงพิมพ์สงเสริมอาชีพ, ๒๕๐๔.

จรรยา วงศ์สายัณห์, "สาระและแบบรูปของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่
พึงประสงค์ในอนาคต", บทเส้นทางแสงหา โคมใหม่ของการ
ศึกษาไทย พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๖.

จัดงานฉลองวันเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๑๐๐ ปี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว, คณะกรรมการ, เอกสารเรื่องจัดการศึกษาในรัชกาลพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๑.

จีระพันธ์ พูลพัฒน์, "พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย", วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
เบ็ดเสร็จกรรมการ ๒๓ ก.ค. ๑๒๑ - ๑๓ ส.ค. ๑๒๔, เล่ม ๓ เอกสาร
ศ. ๑/๔๕.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
โจทยเลข (ประโยค ๑) เล่ม ๒ เอกสาร ศ.๑/๔๗.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
โจทยเลข ประโยค ๒ (ชั้น ๑) เล่ม ๒ เอกสาร ศ.๑/๔๘.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
รายงานการตรวจโรงเรียน ๑๔-๔๔ ร.ศ. ๑๑๐-๑๑๗ เล่ม ๒ เอกสาร
ศ.๑/๓๕.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
รายงานกรมศึกษาธิการ จ.ศ. ๑๒๔๕ ก.พ. ๑๐๕ - ก.ค. ๑๐๖, เล่ม ๑
เอกสาร ศ.๑/๑๔.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
รายงานกรมศึกษาธิการ ร.ศ.๑๑๗ ๒๐ ก.ค.๑๑๘ ที่ ๔๖/๑๖๕
 ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ร.ศ.๑๑๘ เล่ม ๓ เอกสาร ก.๑/๕๓.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
เรื่องการสอบไล่หนังสือไทยปี พ.ศ.๑๑๘ ๓ มี.ค.๑๑๘ - ๖ มี.ค.๑๑๘,
 เล่ม ๓ เอกสาร ๑/๖๐.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
เรื่องราชการในกรมศึกษาธิการ ปี ๑๒๕๐-๑๐๘-๑๑๐ มี.ค.๑๐๗ - ๖
 พ.ย.๑๑๑, เล่ม ๑ เอกสาร ก.๑/๓.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๑ เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ
เรื่องรายงานการสอบไล่แข่งขันถึงสกอลาชิปซึ่งจะแบ่งไปให้นักเรียนหลวง
ออกไปศึกษาประเทศยุโรป กค.๑๑๘-๑๑๘ ๑๘ เม.ย.๑๑๘ - ๒๑ มี.ค.
 ๑๑๘, เล่ม ๒ เอกสาร ก.๑/๕๐.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๒ ตรวจและจัดโครงการ
 ศึกษา, ความเห็นของพระยาวิฑูรย์ทักท้วงเรื่องจัดการศึกษา ร.ศ.๑๑๗
 พ.ศ.๒๔๔๑, ๘ เม.ย. - ๒๓ ก.พ.๑๑๗, เอกสาร ก.๒/๓.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๒ ตรวจและจัดโครงการ
 ศึกษา, ความเห็นที่จะจัดการศึกษาของนักเรียนสยามในปะเทศอังกฤษ
 ๖ เม.ย. ร.ศ.๑๑๗, เอกสาร ก.๒/๑๒.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๒ สายพระหัตถ์ที่ ๓๐๘/
 ๑๑๖๗๑, ความเห็นเรื่องการศึกษาของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ร.ศ.
 ๑๒๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ร.ศ.๑๒๕.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ก.๒, พระยาวิฑูรย์ทักท้วง
ทูลเกล้าฯ ถวายความเห็นในเรื่องที่จะจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์แก่คน
ทุกชั้นทุกชนิด ๒๒ พฤศจิกายน ร.ศ.๑๒๔.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๒ ตรวจและจัดโครงการ
ศึกษา, เรื่องแจ้งความกรมศึกษาธิการว่าด้วยการสอบได้อวิชา ๑๖ มิถุนายน
ร.ศ. ๑๒๑.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๒ ตรวจและจัดโครงการ
การศึกษา, ลายพระหัตถ์ ที่ ๑๐/๒๐๑ ลงวันที่ ๒ มกราคม ร.ศ. ๑๒๔.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๒ ตรวจและจัดโครงการ
ศึกษา, สำเนาความเห็นในการที่จะจัดการเอาเรียนของนักเรียนสยามตั้ง
มาเอาเรียนวิชาต่าง ๆ ณ ประเทศอังกฤษ ๑๓ พฤษภาคม - ๑๓
มิถุนายน ๑๑๗.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๒, หลักสูตรมูลศึกษา
เอกสาร ศ.๒/๑๑.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๕ โรงเรียน
เรื่องตั้งโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร ๑๗ สิงหาคม ร.ศ. ๑๑๘, เอกสาร
ศ. ๕/๕๕.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๕ โรงเรียน
ว.๗๖-๑๒๑ ร.ศ. ๑๑๘-๑๒๘, เล่ม ๒ เอกสาร ศ.๕/๘๑.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๕ แฟ้ม ศ.๑๒ จัดการศาสนา
และการศึกษา, จัดการเอาเรียนตามมณฑลต่าง ๆ กันยายน ๑๑๗-
กุมภาพันธ์ ๑๑๘, เอกสาร ศ.๑๒/๗.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๖ แฟ้ม ศ.๒ ประกาศและพระราช
บัญญัติ คำแนะนำกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ ๑ เรื่องป้องกันมิให้เด็ก
โตขึ้นเป็นคนหลังโกงและขาอ่อน ฉบับที่ ๒ เรื่องวิชาเพาะปลูกเป็นส่วน
สำคัญสำหรับพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๖๕.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๖ แฟ้ม ก.๑๐ จักรการศาสนาและการ
ศึกษา, ความเห็นที่จะจัดการศึกษา ร.ศ. ๑๓๑ เอกสาร ก.๑๐/๑๓ และ
ก. ๑๐/๑๔.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๖ แฟ้ม ก.๑๐ จักรการศาสนาและการ
ศึกษา, ประกาศตั้งรูปโครงการศึกษา ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๕๖, เอกสาร
ก. ๑๐/๑๗.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง, เอกสารรัชกาลที่ ๗ แฟ้ม ก.๑ เบ็ดเสร็จจักระทรง
ศึกษาธิการ, บันทึกและรายงานโครงการศึกษาและความเห็นทานมสุโสลินี
เรื่องการศึกษาของอิตาลี่ ๕ กันยายน ๒๔๖๑ - ๔ มิถุนายน ๒๔๗๕,
เล่ม ๑ เอกสาร ก. ๑/๒๐.

ชวาล แพทย์กุด และคณะ, "การอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา ณ
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๗", พัฒนาวิถผล ๑๐
กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๗.

ทองเคื่อน พิธาอุมทร, ประวัติการศึกษาไทย กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์,
๒๕๐๘.

คำทรงราชานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ, กรมพระยา. บันทึกสมาคมวรรณคดี
ปีที่ ๑ เล่ม ๕ พ.ศ. ๒๔๗๕.

พิศนา แชนมดี, "การจัดทำหลักสูตรแบบต่าง ๆ", เอกสารประกอบการประชุม
สัมมนาเพื่อพิจารณารูปแบบของหลักสูตรประถมศึกษา ณ ห้องประชุมตึกศูนย์
วัสดุการศึกษา ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๗.

เพ็อก กุสุมา ณ อุษยา, "ต้องรู้จักจับเส้น", วิทยาสาร ๑ ตุลาคม, ๒๔๕๔.
ธรรมการ, กระจก, กิจการที่เปลี่ยนแปลงขึ้นในระบอบการปกครองอย่างใหม่
ของประเทศสยาม กระจกธรรมการ, ๒๔๗๐.

กรรมการ, กระทรวง, ประมวลกฎหมายพิเศษ ภาค ๑ ตอนที่ ๑ ประมวลการสอนชั้น
ประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ พ.ศ. ๒๔๕๐ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, ๒๔๕๐.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายพิเศษ ภาค ๑ ตอนที่ ๒ ประมวลการสอนชั้น
มัธยมต้นของกระทรวงธรรมการ พ.ศ. ๒๔๕๐ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, ๒๔๕๐.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายพิเศษ ภาค ๑ ตอนที่ ๓ ประมวลการสอนชั้น
มัธยมปลายของกระทรวงธรรมการ พ.ศ. ๒๔๕๐ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, ๒๔๕๐.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายพิเศษ ภาค ๒ ระเบียบการสอบความรู้นักเรียน
ตามหลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๔๕๐ ของกระทรวงธรรมการ พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, ๒๔๕๐.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายพิเศษ ภาค ๒ ระเบียบการสอบความรู้นักเรียน
แผนกประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๔. พระนคร: โรงพิมพ์ศรีหนังสือ, ๒๔๕๗.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมาย ภาค ๒ หลักสูตรประถมศึกษา ปีที่ ๑ ถึง
ปีที่ ๓ ชายและหญิง พิมพ์ครั้งที่สอง. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัด
สังเวช, ๒๔๕๖.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมาย ภาค ๒ หลักสูตรชั้นประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๕๐
พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, ๒๔๕๐.

กรรมการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายภาค ๒ หลักสูตรชั้นมัธยมต้นและปลาย
พ.ศ. ๒๔๕๐ พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช,
๒๔๕๐.

กรรมการ, กระทรวง. รายงานกระทรวงธรรมการ ปี ๒๔๕๑ แผนกกรมศึกษา
ธิการ ปี ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑).

- ธรรมการ, กระทรวง, รายงานกระทรวงธรรมการ แพทยกรมศึกษาธิการ
ร.ศ.ก. ๑๒๘(พ.ศ.๒๔๕๒).
- ธรรมการ, กระทรวง, รายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับที่ ๖ พ.ศ.๒๔๕๖.
- ธรรมการ, กระทรวง, รายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับที่ ๘ พ.ศ.๒๔๕๘.
- ธรรมการ, กระทรวง, รายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับที่ ๑๕ พ.ศ.๒๔๖๕.
- ธรรมการ, กระทรวง, หลักสูตรสามัญศึกษา ตี ๒๔๕๖ พระนคร : โรงพิมพ์
สามมิตร.
- ธรรมการ, กระทรวง, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.๒๔๗๑ พระนคร :
โรงพิมพ์กรมตำรา, ๒๔๗๑.
- ชำระ บัณฑิต, ทฤษฎีหลักสูตร ตอนที่ ๒ พระนคร : มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๔.
- บรรณาธิการวิทยาศาสตร์, กอง, "สมาคม นิโคลัส เบนเนต ขอเสนอเพื่อการ เปลี่ยน
แปลงการศึกษา", วิทยาศาสตร์ ฉบับที่ ๔๗, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๖.
- บำรุง กลัดเจริญ, "ประวัติการฝึกหัดครูของประเทศไทย", ปริชานนิพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๐๖.
- บุญเจือ องคประดิษฐ์, ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ เอกสารชุดการ
พัฒนาการการศึกษา, พระนคร : โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๔.
- บุญดิน อัครการ, "การปรับปรุงหลักสูตรและการฝึกหัด", เอกสารนิเทศการศึกษา
ฉบับที่ ๑๑๘, พ.ศ.๒๕๑๔.
- บุญดิน อัครการ, คำปรารภและคำบรรยายของ นายบุญดิน อัครการ พ.ศ.
๒๕๐๒-๒๕๐๔ พระนคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๔.
- บุญสม เอวารพ, "ก้าวใหม่ในวงการการศึกษา", วิทยากร ปีที่ ๕๑, ฉบับที่ ๒
กุมภาพันธ์, ๒๔๘๕.

ประกาศกระทรวงธรรมการ, เรื่องเปลี่ยนแปลงอัตราคะแนนในประมวลศึกษาพิเศษ
ภาค ๒ พระนคร : โรงพิมพ์โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, ๒๔๘๒.

ปริยัติธรรมสภา, พระยา. "โบราณศึกษา", วิจารณ์ เล่มที่ ๔-๕ ปีที่ ๕
ร.ศ. ๑๑๕, ตอนที่ ๒๓-๒๔, สิงหาคม-กุมภาพันธ์, ๒๔๓๘.

ปริยัติธรรมสภา, พระยา, และพระยาศรีสุนทรโวหาร, โบราณศึกษาและวิธีสอน
หนังสือไทย ฉบับที่ : โรงเรียนการช่างดุสิตศึกษา (แผนกการพิมพ์), ๒๕๐๒.

เปลื้อง ณ นคร, รายการกระจายเสียงของกองเผยแพร่ สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "ข่าวการศึกษาในรอบเดือนนี้",
วิทยากรย์ ฉบับที่ ๑๑, พฤศจิกายน, ๒๕๐๐.

พจน์ สะเพียรชัย, "โครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป", วารสารสภาการศึกษา
แห่งชาติ ฉบับที่ ๒, กันยายน, ๒๕๑๕.

พร้อม พาณิชกิติ, การวางแผนการศึกษาและการวางแผนกำลังคน สำนักงาน
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

ภิญโญ สาคร, หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
๒๕๑๖.

มังกร พรหมโยธี, คำปราศรัยเรื่อง "พูดกับครูในเรื่องหลักการใหม่ ๆ ทางการศึกษา",
เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๔๘๗, วิทยากรย์ ฉบับที่ ๑ มกราคม,
๒๔๘๗.

มานิจ ชุมสาย, ม.ล. ประวัติการศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย กองการสัมพันธ์
ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๘๘.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒ ร.ศ. ๑๑๔, "แจ้งความกระทรวงธรรมการ แผนก
ศึกษาธิการ".

ราชธรรมนิเทศ, อำมาตย์เอก พระ, รายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับที่ ๒๐
พ.ศ. ๒๔๗๐ พระนคร : โรงพิมพ์กรมวิชาการ, ๒๔๗๐.

ลาดูแบร์, เกอ. จดหมายเหตุลาดูแบร์ฉบับสมบูรณ์ สันต์ ท. โกมลบุตร แปล,
เล่ม ๑, พระนคร : กาวหนา, ๒๕๑๐.

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. การศึกษา พระนคร :
โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๔.

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. ประมวลพระนิพนธ์ ลาย
พระหัตถ์เกี่ยวกับการศึกษา พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,
๒๕๑๔.

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. พระราชหัตถ์เลขาของสม
เด็จพระวชิรญาณวโรรส ถึง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่ ๑๘/๓๘๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๐, เรื่อง สรุปรายงาน
ตรวจจัดการการพระศาสนาและการศึกษาหัวเมือง, จำนวน ๓ก. ๑๑๗
ถึง ๓ก. ๑๑๘.

วรวิทย์ วกินสรากร, การศึกษาของไทย ฉบับปรับปรุง กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มิตรสยาม, ๒๕๑๖.

วางแผนการศึกษา, กอง. การมัธยมศึกษา การวางแผนกำลังคนและการศึกษาใน
ประเทศไทย อันดัมสอง พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๐๘.

วางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, คณะกรรมการ. การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม
รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, ๒๕๑๔.

วิจิตร ศรีสอาน, "บทบาทของวิชาการศึกษาในสังคมปัจจุบัน", ศูนย์ศึกษา
ฉบับที่ ๓, มีนาคม, ๒๕๑๖.

- วุฒิชัย มุลศิลป์, การปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ ๕ พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมนักอักษรแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๖.
- วุฒิชัย มุลศิลป์, "นโยบายการจัดการศึกษาของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว", ปริชญา นิตยสารศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๖.
- กิลปากง, เร่ม (รวบรวม), จินตคามณี เล่ม ๑-๒ กับบันทึกเรื่อง หนังสือจินตคามณี และ จินตคามณีฉบับพระเจ้าบรมโกศ พระนคร : กิลปากงบรรณาการ, ๒๕๐๘.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายพิเศษ ภาค ๒ ระเบียบการสอบความรู้นักเรียนแผนกประถมศึกษา ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, ๒๕๖๕.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมาย ภาค ๑ โครงการศึกษา ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, ๒๕๖๘.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประมวลกฎหมายภาค ๒ หลักสูตร หลักสูตรสามัญศึกษา ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, ๒๕๖๘.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ ๒๔๓๕-๒๕๐๗ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๗.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเลื่อนชั้นนักเรียน บางชั้นไปโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๗.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พิมพ์ครั้งที่ ๑, พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๑.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๘ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๘.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พิมพ์ครั้งที่ ๑, พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๑.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษายุทธศาสตร์ราช ๒๔๔๔ พระนคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๔๔.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาดำหรับใช้ในโรงเรียนปรับปรุงของ
กระทรวงศึกษาธิการ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๒.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาดำหรับใช้ในโรงเรียนปรับปรุงชั้น
ป.๑ และชั้น ป.๒ พ.ศ.๒๕๐๑ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๑.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประโยคประถมศึกษาคอนตัน พุทธศักราช ๒๕๐๓
พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๕.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประโยคประถมศึกษาคอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓
พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๐๓.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๑-๒-๓)
พุทธศักราช ๒๕๐๓ พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
๒๕๑๖.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.๔-๕-๖)
พุทธศักราช ๒๕๐๓ พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๗.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.๒๔๕๓ พิมพ์ครั้งที่ ๑
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๕๓.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.๒๔๕๓ พิมพ์ครั้งที่ ๑,
พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๔๕๓.

ศึกษาธิการ, กรม. หลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ.๑๓๐ พิมพ์ครั้งที่ ๒, พระนคร :
โรงพิมพ์อักษรนิติ, ๒๔๕๔.

ศึกษาธิการ, กรม. หลักสูตรมูลศึกษาสำหรับเรียนชั่วเวลา ๒ หรือ ๓ ปี อายุแก่ปีที่
๗ ถึงปีที่ ๘ พิมพ์ครั้งที่ ๑, พระนคร : โรงพิมพ์อักษรนิติ, ร.ศ.๑๒๘.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย, กรมสามัญศึกษา. บันทึกการนิเทศการศึกษา ๒๕๑๖

พระนคร : ก้าวหน้าการพิมพ์, ๒๕๑๕.

สว่าง สุเขาวนกุล, "ความบกพร่องบางประการในการสอนเด็ก", วิทยาสาร

ฉบับที่ ๒, ตุลาคม, ๒๕๔๔.

สามัญศึกษา, กรม. "วิธีการใหม่ๆ", ชุมนุมทางวิชาการ พระนคร : สหกรณ์ชายสง่า,

๒๕๑๐.

สามัญศึกษา, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ, สัมมนาพัฒนาการจัดการศึกษาภาคบังคับ

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๖.

สาย ภานุรัตน์, "หลักสูตรและบทบาทของหลักสูตรในการสอนการเขียน", วารสาร

สภาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑, มิถุนายน, ๒๕๑๓.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, "เทคโนโลยีทางการศึกษา", พัฒนาวิถึผล ๑๐ กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๓.

สุบิน พิมพ์ะจันทร์, เรื่อง "โครงการปรับปรุงการศึกษา", บรรยายทางสถานี

วิทยุศึกษา, ๔ กันยายน ๒๕๐๑, วิทยาสาร ฉบับที่ ๑๒, ธันวาคม, ๒๕๐๑.

สุมิตร คุณานุกร, "การส่งเสริมวิชาการในโรงเรียนและความเข้าใจเกี่ยวกับ

หลักสูตรประถมศึกษา", วิทยาสาร ฉบับที่ ๗, ๑ มีนาคม, ๒๕๑๔.

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๒๐๓/๑๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน

๒๕๑๓, และที่ สร.๐๒๐๓/๒๐๔๑๔ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๓, เรื่อง

แต่งตั้งคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.

หลักสูตรประถมศึกษา สำหรับสอบไล่ภาคที่ ๑ ปีการศึกษา ๑ ร.ศ. ๑๒๕

(พ.ศ. ๒๕๔๔) ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์และปีที่พิมพ์.

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์และปีที่พิมพ์.

อมรรตนาภิรักษ์, จมื่น. (แจ่ม สุนทรเวช), พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เล่ม ๗ เรื่อง "การศึกษาของชาติ" ตอน ๑ พิมพ์ครั้งที่ ๑. พระนคร : องค์การการศึกษาศึกษา, ๒๕๑๓.

อัมพร มีสุข, "บัญชีชีวิต", สกุลไทย ฉบับที่ ๑๐๖๔, ๘ เมษายน, ๒๕๑๔.

อรสา (นามแฝง), "การสอบแบบเป็นทีม (Team Teaching) วิทยาสาร ฉบับที่ ๑๑, ๑ พฤษภาคม, ๒๕๑๔.

อารี สันหลวี, "วิวัฒนาการของหลักสูตรและระเบียบวิธีการเรียนการสอน", ชมพวงวิชาการบทเรียนจากการจัดการศึกษาในอรรอยปีที่ผ่านมา พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง. พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๓.

เอกวิทย์ ๗ ถกลาง, "สาระสำคัญที่ควรพิจารณาในการสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา", วารสารวิสามัญศึกษา ฉบับที่ ๓, มีนาคม, ๒๕๑๓.

ภาษาอังกฤษ

Carter V. Good. Dictionary of Education First Edition, New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1945.

Hilda Taba. Curriculum Development : Theory and Practice New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1962.

Praya Sundrapipit. "Problems and Demand in Politics", from supplement distributed at National Education Planning Seminar, Journal of the National Education Council July, 7-11 1969.

Tyler Ralph W. Basic Principles of Curriculum and Instruction Chicago : The University of Chicago Press, 1969.

ภาคผนวก

ร่าง

กฎที่ ๑

เรื่อง พิกัดสำหรับการศึกษาเป็นหลักสูตร์ในโรงเรียนมูลสามัญ

กฎให้ไว้แก่เจ้าพนักงานและอาจารย์ ผู้เป็นหน้าที่ซึ่งจะไคสั่งสอนศิษย์ในโรงเรียนมูลสามัญตามพระราชบัญญัติซึ่งว่าด้วยโรงเรียนมูลสามัญนั้น ให้ผู้เป็นอาจารย์ประพฤตินลสั่งสอนศิษย์ในโรงเรียนตามกฎที่กำหนดคความศึกษาเป็นหลักสูตร์สืบไปดังนี้

กระทรวงธรรมการ

วันที่ รัตนโกสินทร ๒๕ ๑๑๑

เสนาบดี

พิทักษ์ทางศึกษาและหลักสูตร
ที่จะเล่าเรียนในโรงเรียน
มูลนิธิ

ขอ ๑ ทางแห่งการศึกษาในโรงเรียนมูลนิธิชั้นต่ำ มีกำหนด ๓ ปี และในโรงเรียนมูลนิธิชั้นสูงมีกำหนด ๔ ปี

ขอ ๒ การศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนมูลนิธิศึกษาชั้นต่ำนั้นคือ ธรรมจารี อาน เขียน แต่งข้อความ ไวยากรณ์ แล เลขวิธี

ตามโรงเรียนซึ่งใดตั้งขึ้นตามวัด ในแขวงตำบลต่าง ๆ นั้น การศึกษาจะสอนชนิดอย่างง่ายก่อนก็ได้ และจะเพิ่มการเรียนชั้นรอง มีร่องสรรเสริญพระบารมี เป็นต้น รวมเข้าในจำนวนการเรียนก็ได้

ขอ ๓ ทางแห่งการศึกษาในโรงเรียนมูลนิธิชั้นสูงนั้นคือ ธรรมจารี, อาน, เขียน, แต่งข้อความ, ไวยากรณ์, เลขวิธี, ภูมิศาสตร์, พงษาวดาร, วิทยาการเขียนรูปภาพ แล ชั้นรอง

ในแขวงตำบลใดที่มีครูจะสอนภาษาอังกฤษ มีมือการช่าง การเพาะปลูก แล การศึกษา รวมเป็นทางของการศึกษาคอย แต่อย่างใด ก็เพิ่มเติม

ขอ ๔ ในโรงเรียนมูลนิธิทั้ง ๒ ชั้นนี้ ถ้าเด็กนักเรียนไม่เกินกว่า ๓๐ คนแล้ว ให้สอนแต่อาจารย์ผู้เดียว

ขอ ๕ ในโรงเรียนมูลนิธิซึ่งไว้อาจารย์ ๒ คนขึ้นไปแล้ว ให้จัดเป็น ๒ ชั้นตามแต่จำนวนนักเรียนที่มาเรียนถ้าถึง ๕๐ ให้จัดเป็น ๓ ชั้น ขึ้นไป ตามส่วนนักเรียนอาจารย์คน ๑ ที่จะสอนศิษย์โคชั้น ๑ เพียง ๓๐ คน เป็นกำหนดค้อย่างสูง แล ๑๐ คนเป็นอย่างต่ำ ถ้านักเรียนต่ำ ๑๐ คนแล้ว อย่าให้จัดเป็นชั้นเลย

ขอ ๖ โรงเรียนมูลนิธิทั้ง ๒ ชั้นนี้ มีกำหนดปิดโรงเรียนทุกปี เวลาที่ปิดโรงเรียนปี ๑ ประมาณ ๒ เดือน คือ ตรุษ สงกรานต์ ปีใหม่หยุดเรียนเดือน ๑ ออกพรรษาหยุดเรียนเดือน ๑ แลทุกวันอุโบสถ แลนักชัตฤกษ์ที่เป็นเทศกาลสำหรับชาติ คือ วิสาขบูชา ๒ วัน

เข้าพรรษา ๒ วัน สาท ๒ วัน เฉลิมพระชนมพรรษา ๓ วัน ถ้าโรงเรียนที่ตั้งตามพระ
อารามแล้ววันนั้น วันโกนจะหยุดครึ่งวัน คือเวลาบ่ายด้วยก็ได้

ข้อ ๗ กำหนดเวลาที่จะเรียน ในโรงเรียนมูลสามัญทุกวันนี้ เพียงวันละ ๕

ชั่วโมง

ข้อ ๘ บัญญัติเวลาเรียนในการศึกษาวิชาต่าง ๆ ซึ่งต้องเรียนในสัปดาห์ละ ๑

นั้นดังนี้

	โรงเรียนมูล สามัญชั้นคำ	โรงเรียนมูลสามัญ ชั้นสูง
ธรรมจारी	๒ ชั่วโมง	๒ ชั่วโมง
อ่าน		
เขียน		
แต่งข้อความ		
ไวยากรณ์	๑๖ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง
เลขวิธี	๘ ชั่วโมง	๖ ชั่วโมง
ภูมิศาสตร์	-	๘ ชั่วโมง
พงษาวดาร		
วิชาการ	-	๒ ชั่วโมง
เขียนรูปภาพ	-	๒ ชั่วโมง
ขับร้อง	๑ ครั้ง ชั่วโมง	๑ ครั้ง ชั่วโมง

ข้อ ๘ หลักสูตรที่จะสอนในการศึกษาอย่าง ๑ ๆ นั้นดังนี้

ธรรมจारी

ในการที่จะสอนธรรมจारीนั้น ครูจึงมีความหวังอธิบายให้รู้จักพูดคุณอธิบายในสิ่ง
ที่เป็นจริงโดยง่าย ที่ครูเห็นสมควรจะสอนให้เด็กพอเข้าใจได้ง่าย แลสอนสิ่งละโรวาท
สูตร อุปาสะกะปฏิบัติตามแบบเทศ ซึ่งพระเจ้านองยาเธอ ฯ กรมหมื่นชัชวาลวงศ์

นิพนธ์ขึ้นไว้ แลทุกสทามบท ธรรมวัตร แลพุทธคุณแปลตามแต่ครูจะสอนได้ แลครูเองจะต้อง
ประพจน์ให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติ) ก็
ชอบ ให้เป็นแบบแก่นักเรียนควย

อ่าน

ให้ชมแบบลงหนังสืออ่าน ให้นักเรียนอ่านให้ชัดอักษรอักษรข้อความเป็นจังหวะ
ไปตามความในหนังสือที่นั้นที่เป้นความ, รอยแก้ว, กลอน, ลิลิต, โคลง, ฉันท์, ประการใด
ก็สอนให้อ่านตามชนิดหนังสือนั้น แลอ่านหนังสือเรื่องทีกล่าวควยภูมิศาสตร์ พงษาวดาร แล
เรื่องราวทีเกี่ยวควยความจริงในวิชานั้น ถ้าโรงเรียนมูลสามัญชั้นสูงก็ให้อ่านหนังสือทีเป้น
ข้อความ ฤ ยากขึ้นไปเป้นลำดับ

เขียน

ในโรงเรียนมูลสามัญชั้นต่ำนั้น ให้หัดเขียนตัวอักษรแลตัวประจงทีเป้นอย่างไชอยู่
ทุกวันนี้ เขียนเรียงตัว แลเขียนตัวสกกเรียบเรียงให้เป้นข้อความ จะเขียนควยคินสอดเหลือง
คินสอดทอง คินสอดดำ หรือ ควยน้ำหมึกลงในกระดานชนวน สมุกคำ สมุกหัดลายมือ หรือกระ-
ดาษก็ตาม แลแล้วแต่อาจารย์จะเห็นสมควรทีจะสอนเด็กนั้นให้เป้นลำดับไป ถ้าในโรงเรียนมูล
สามัญชั้นสูงให้หัดเขียนรูปหมึกตัวประจง แลตัวหวัดทีไชอยู่ตามธรรมคากควย

แต่งข้อความ

ในโรงเรียนมูลสามัญชั้นต่ำ ให้อาจารย์สอนให้เขียนข้อความทีอย่างสั้น บอกให้
เขียนตามเรียนแล้ว บอกเรื่องให้เด็กนั้นเขียนเป้นข้อความอย่างสั้น แลแล้วอาจารย์แก้ไขขอ
ความทีเด็กเขียนนั้นในสิ่งทีผิด ชี้แจงเล่าบอกให้จำสิ่งทีผิดไว้ จะไคแก้ไขให้ดีขึ้น ถ้าโรงเรียน
มูลสามัญชั้นสูงบอกให้เขียนข้อความทียาวและยากขึ้น แลให้เขียนแต่งหนังสือทีไชไปมาอยู่ทุก
วันควย

ไวยากรณ์

ในโรงเรียนมูลสามัญชั้นต่ำให้สอนอักษรวิธี วรรจวิภาค ตามแบบเรียนแลให้อาจารย์อธิบายคำนั้น ๆ ให้นักเรียนเข้าใจโดยชัดเจน ถ้าโรงเรียนมูลสามัญชั้นสูงให้สอนวากยสัมพันธ์ฉันทลักษณ์ให้เต็มทั้ง ๔ ภาค ในไวยากรณ์นั้น

เลขวิธี

ในโรงเรียนมูลสามัญชั้นต่ำให้สอนรูปหมายตัวเลข แลนับแล้ว บวก, ลบ, คูณ, หาร, มาตราเครื่องวัด, เครื่องชั่ง, เครื่องตวง แลอัตราเงินที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ แลให้คิดนับแลลักษณะเบ็จเสร็จในสี่แม่ที่ไปอย่างง่าย แลสอนให้คิดควยดูกคิกควย ถ้าอาจารย์จะสอนได้ในโรงเรียนมูลสามัญชั้นสูง ให้รูปรูปหมายตัวเลขอาหรับ คือ เลขฝรั่ง นอกจากตัวเลขธรรมดา แลหางเลข นับจำนวนคูณ หาร บวก ลบ โจทตลาด ภูเขาเกือก นาคาษา } และวิธีเก็บ ทำบัญชี แลคิดควยเจ แลความตฤกควย

ให้สอนสิ่งที่เห็นในโรงเรียน ภูมิศาสตร์ } โรงเรียน เป็นต้น ภูมิศาสตร์สยาม
ใหญ่ จักหัวเมืองใหญ่ เมืองเล็ก ทิศทั้งแปด แลรูปพิภพ เขตของวันแลคืน ฤดู ๓ ฤดู ๔
ชื่อภูมสถานทีต่าง ๆ มหาสมุทร ทเล ทวีป ประเทศ แลเรื่องราวสิ่งเขปประเทศต่าง ๆ
ตามแบบหลวงแลแผนที่

พงษาวดาร

ตั้งแต่พระเจ้ารามาธิบดีคือทองสร้างกรุงทวารวดี ลำดับวงศ์พระมหากษัตริย์มาจนกรุงเก่าพินาศ แลเหตุการณ์ที่เป็นสิ่งสำคัญในรัชการต่าง ๆ เป็นลำดับมา แลพระบรมราชวงษปรตัญบันที่มีทางพระราชไมตรี การค้าขายต่างประเทศ แลอาการสรรพประชาชนการศึกษาธรรมเนียม กิริยาอาการ ความเปลี่ยนแปลงแลความคี่ของบรรพบุรุษที่รักษานรักษเมือง ทำราชการมีชื่อเสียง เป็นลำดับมาจนรัชการปรตัญบันให้สอนตามแบบหลวง

วิทยาการ

วากยเขราชูญหากร, ฝึก, ผลไม้, ต้นไม้, สัตว์ ๒ ท้าว, ๔ ท้าว, แมลง
ปลา, ร่างกายสัตว์มนุษย์, ทอง, เงิน, ทองแดง, ดีบุก, เหล็ก ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ
ของชีวิตที่เป่นไปในวัน พระอาทิตย์, พระจันทร์, ดาว, อากาศ, ขดอากาศ, ไอ, เมฆ,
น้ำค้าง, ลูกเห็บ, ฟารอง, ฟาแลบ, ลม, ฝน, เซาไฟ, แขนกินไหว, น้ำขึ้นน้ำลง,
ของที่ติดไฟ, สนิม, น้ำพุ, สุนัข, สัตว์น้ำ, สัตว์น้ำ, นาทีกาพก, นาทีกากลอก, เครื่อง
วัด รอน } ความรอน, ลม, เครื่องจักรกลไกไขแรงไข, แวนตา, สี, รุ่ง, รอก, ที่ร้าย, ครา,
แม่เหล็ก, โทร ลข, แลอื่น ๆ บันคาที่เป่นของแห่งความเป่นอยู่ทุกวัน ไทสอนตามแบบหลวง
แลตามแผนพิที่ ๆ มีรูปภาพ

เขียนภาพ

ให้เด็กเขียนตามถนัดมือ แลเขียนกายเครื่องมือ

ขับร้อง

ในโรงเรียนมูลสามัญขั้นต่ำ ให้เด็กร้องสรรเสริญพระบารมี แลทำนองเทศมหาชาติ
แลสวดสารภันยะ

ถ้าในโรงเรียนมูลสามัญขั้นสูงให้เด็กขับร้องสรรเสริญพระบารมี แลสวดสารภันยะ,
สวดกะ, โอเอ, จิหารราย แลรำต่าง ๆ ตามแต่อาจารย์เห็นสมควรสอนให้ขับร้องได้

ร่าง

กฎที่ ๒

วาทวยพิทักษ์ทางศึกษาในโรงเรียนมูลนิธิ
ชั้นต่ำอย่างง่าย สำหรับโรงเรียนในตำบลบ้านนอก

กฎที่ ๒

พิทักษ์ทางศึกษาในโรงเรียนมูลนิธิชั้นต่ำอย่างง่าย สำหรับโรงเรียนในตำบล
บ้านนอก กฎนี้ไว้แก่อาจารย์ซึ่งจะได้สอนศิษย์ในโรงเรียนมูลนิธิชั้นต่ำที่ใดตั้งเป็น
โรงเรียนขึ้นในพระอาราม แลวัดทั้งปวง ตามประกาศพระราชบัญญัติสำหรับโรงเรียนมูล
นิธิ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการที่อาจารย์จะได้แนะนำสั่งสอนศิษย์ นักเรียนตามภูมิฐานะ
ในดินตำบลนั้น ๆ ซึ่งเป็นภาระแก่ใจจากหลักสูตร ซึ่งได้กำหนดไว้สำหรับโรงเรียนมูลนิธิ
ทั่วไปให้เป็นภาระงานขึ้นนั้นตั้งต่อไปนี้

กระทรวงธรรมการ

วันที่ พฤษภาคม เสนาบดี
รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๑

พิกัดทางการศึกษาในโรงเรียนมูลสามัญ
ชั้นต่ำอย่างง่าย

ขอ ๑ กำหนดเวลาในทางมูลศึกษาที่นักเรียนจะเรียนนี้ไม่ต่ำกว่าสามปี
ขอ ๒ ถ้าจำนวนเด็กนักเรียนตั้งแต่ ๑๐ คนจนถึง ๓๐ คน นับว่าเป็นโรงเรียน ๑
ถ้าเด็กนักเรียนเกินกว่า ๓๐ คนขึ้นไปถึง ๕๐ } ก็ให้จัดเป็นชั้นจะเติมผู้สอนชั้นอีกตาม
๖๐ }
เวลาสอนก็แล้วแต่อาจารย์ในโรงเรียนนั้นจะเห็นสมควร เมื่อจะจัดเป็นชั้นแล้วก็ให้ไปทำตาม
แบบฉบับสำหรับโรงเรียนมูลสามัญนั้น ถ้าเด็กนักเรียนต่ำกว่า ๑๐ คน ลงมาแล้วอย่าให้
นับเรียนเป็นโรงเรียนเลย ให้คนเป็นอาจารย์สอนศิษย์วัดคอยตามเติม

ขอ ๓ ทางของการมูลศึกษาที่อาจารย์จะสอนนักเรียนนั้น รวมจำนวนดังนี้
ธรรมจารี อาน, เขียน, เรียงข้อความแลเลขวิธี มีบรรยายการสอนดังต่อไปนี้

(ก) ธรรมจารีนั้น คือ ไททองบนธรรมวัตร แปลตามแบบแลพุทธคุณ ถ้า
สวดมนต์ ก็แล้วแต่อาจารย์จะฟังสอนได้ จะให้ท่องสาธยายในก่อนเวลาเรียนถ้าเมื่อเรียน
แล้ว ถ้าเวลาค่ำ ถ้าศิษย์วัดนั้นอยู่ควายกับอาจารย์ อาจจะเพาะแต่วินิจฉัยโบสถ์ ก็ตามแต่อาจารย์
จะเห็นสมควร ไม่มีกำหนดเวลา

(ข) อานนั้น ไทอานตามแบบหลวงที่จ่ายให้ไว้แก่อาจารย์เป็นตัวอย่างแล้ว
ถ้าจะอานจากสมุดเรื่องใดก็ตามแต่อาจารย์จะเห็นสมควร

(ง) เขียนนั้น จะเขียนด้วยดินสอเหล็ก, ทอง, กำ, ถาน้ำหมึก บนกระดาน
ระนวน สมุดคำฎากะคาด ก็ตามแต่อาจารย์จะเห็นสมควรที่จะสอนได้

(ค) เรียงข้อความนั้น เมื่อนักเรียนหัดเขียนลายมือใช้ตัวสกกดได้แล้ว ให้
อาจารย์บอกให้เขียนเป็นเรื่องราวความฎาบอกให้เขียนจากสมุดแบบเรียนของหลวง ถ้าสมุดอื่น
ก็ตามแต่ อาจารย์จะเห็นสมควร

(ค) เลขวิธีนั้น ให้สอนโดยนับนิ้วมือ ไทรุจิกนับหน่วย สิบ รอย พัน เป็นต้น
ได้แล้ว จึงให้เรียนรูปหมายตัวเลข ๑ จนเลข ๙ แล ๐ สูญ จำตัวเลขที่เป็นรูปหมายได้แล้ว
ถ้าอาจารย์รูปหมายตัวเลขอย่างอาหรับที่เรียกกันว่าเลขฝรั่งแล้วสอนให้ศิษย์รูไวยด้วย ก็ยิ่งดี

หนัก เมื่อจำรูปหมายเลขใดแล้ว จึงให้สอนนับที่หย่างง่ายแล้ว จึงสอนให้ บวก, ลบ, คูณ, หาร, คอยปากแล้ว เขียนตัวเลขนั้นลง ตามแบบหลวง แลให้รู้จักนับมาตราซึ่งเป็นอัตรา ซึง, วัต, ทวง แลเงิน ซึงให้สามัญตามธรรมเนียม แลสอนให้คิดนับ บวก, ลบ, คูณ, หาร, คอยความจำตามแต่อาจารย์จะเห็นสมควรจะสั่งสอนใด ถ้าอาจารย์รู้จักคิดถูกคิดใด ก็ให้สอนคิดถูกคิดด้วยก็ยิ่งดีขึ้น

ข้อ ๔ จำนวนชั่วโมง เวลาที่อาจารย์จะให้นักเรียนศึกษาทุก ๆ วันที่เป็นวันเล่า เรียนนั้น จะไม่ต่ำกว่าวันละสองชั่วโมง ถ้าเกินสี่ชั่วโมงไปได้ จะสมควรลงมือสอนเวลาไร ก็แล้วแต่อาจารย์จะเห็นสมควรแล้วกำหนดไว้ ศิษย์จะได้มาเรียนตามกำหนด

ข้อ ๕ กำหนดวันเรียนในปีหนึ่ง จะไม่เกินกว่า ๔๐ สัปดาห์ (คือ ๗ วัน ๔๐ หน) แลวันหยุดเรียนนั้นทุกวันโบสถ์ แลวันโกนครึ่งวัน แลวันนักขัตฤกษ์ ซึ่งเป็นเทศกาล สำหรับชาติไทย คือ

ตรุษ, สงกรานต์

ปีใหม่หยุด ๑ เดือน

วิสาขบูชา ๒ วัน

เข้าพรรษา ๒ วัน

สารท ๒ วัน

เฉลิมพระชนมพรรษา ๓ วัน

ออกพรรษา ๑ เดือน

ศึกษาดานในกรุงเทพฯ

๑. มูลศึกษา จัดเป็นมูลสามัญ ๒ ชั้น <
 - ชั้นต่ำ-ตั้งตามพระอาราม ๓ ปี
 - ชั้นสูง-ตั้งตามหัวเมืองในกรุง ๔ ปี
 ชั้นต่ำสอน อ่าน เขียน คณิตเลข ธรรมจริยา ไฉนประโยคสอนตามแบบ

เรียนเร็ว

ชั้นสูง สอนตามหลักสูตรไฉนตามประโยค ๑
 นักเรียนชั้นต่ำ ไฉนประโยคสอนไฉนแล้ว อยากเรียนต่อให้เข้ามูลชั้นสูงหรือโรงเรียน
 ชั้นกลางเปนนล่ำค้า! คอไป
 อายุเรียนตั้งแต ๗-๑๕ ปี

๒. มัธยมศึกษา จัดเป็นโรงเรียนชั้นกลางแบ่งเป็น ๒ ชั้น คือ <

- ชั้นสามัญ ๑
- ชั้นสูง ๑

 โรงเรียนชั้นกลางสามัญไฉนประโยคสอง ต้องสอนตามหลักสูตรวิชาสูงขึ้นไป รวมภาษาอังกฤษอยู่ในนี้กำหนดเรียน ๔ ปี

โรงเรียนชั้นกลางสูงไฉนประโยค ๓ มีกำหนด ๓ ปี เรียนวิชาสูงขึ้นไปที่จะเข้า
 วิทยาลัย หรือออกทำการไฉน

๓. อุดมศึกษา

๔. พิเศษศึกษา

ประวัติการศึกษา

ชื่อ

น.ส. ลัดดา สุวรรณกุล

วุฒิ

การศึกษามัธยมศึกษา จาก วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน

ตำแหน่งงาน

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา ประจำจังหวัดปราจีนบุรี